

IZ SVETA TIŠINE

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Letnik XLIV, št. 7-8, julij-avgust 2024 | ISSN 1318-1394

**Iris Breganski osvojila
srebrno kolajno**

Pametna mesta

**Mednarodni dan gluhih
v Slovenskih Konjicah**

**Zagovornik načela enakosti
za razvoj SZJ**

Izdajatelj:

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije

Drenikova 24, Ljubljana

telefon: 01/500 15 00

telefaks: 01/500 15 22

Spletna stran: www.zveza-gns.si

Urednik: Janez Žura

Uredniški odbor: Aleksandra Rijavec,

Valerija Škof, Sašo Letonja

Jezikovni pregled: Darka Tepina Podgoršek

Oblikovanje: Artmedia

Tisk: Tiskarna DTP

Uredništvo si pridržuje pravico do objave, neobjave, krajšanja ali delnega objavljanja nenaročenih prispevkov v skladu s poslanstvom in prostorskimi možnostmi glasila. Mnenja in stališča posameznih avtorjev prispevkov ne izražajo nujno tudi mnenj in stališč uredništva in ZDGNS.

Nenaročenih besedil in fotografij ne vračamo. Ponatis celote ali posameznih delov je dovoljen le s pisnim privoljenjem. Anonimnih prispevkov oziroma prispevkov, ki žalijo čast drugih, ne objavljamo.

Glasilo je brezplačno in v javnem interesu, zaradi česar na podlagi 8. točke 26. člena Zakona o davku na dodano vrednost (UL RS št. 89/98) ni zavezano plačilu DDV-ja. Izhaja v nakladi 3.700 izvodov.

Foto na naslovnici:

Iris Breganski s srebrno kolajno

Foto: Spletna TV

Obvestilo urednika

Tudi tokratno izdajo Iz sveta tišine je zaznamovalo športno dogajanje. Slovenski gluhi atleti so se udeležili svetovnega prvenstva gluhih v atletiki, ki ga je gostilo tajvansko glavno mesto Tajpej. Od tam so se vrnili z odličnimi rezultati in močno voljo za prihajajoče olimpijske igre gluhih, ki bodo prihodnje leto v Tokiu na Japonskem. Zdaj so na vrsti naši parašportniki, ki se bodo v Parizu udeležili paralimpijskih iger in poskusili za Slovenijo osvojiti novo, 53. kolajno. Srečno.

Glasilo Iz sveta tišine prispeva h kulturni istovetnosti in zgodovini gluhih, naglušnih, gluhoslepih ter oseb s polzevim vsadkom, zato so vsi prispevki zelo pomembni. Prispevke s priloženimi fotografijami pošljite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si.

Če se vam zdi glasilo zanimivo in ga želite prejemati brezplačno, nam pišite na e-naslov: urednistvo@zveza-gns.si ali svoje ime, priimek in naslov sporočite na: Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije, Drenikova 24, 1000 Ljubljana.

Glasilo Iz sveta tišine je dosegljivo tudi na spletu: www.zveza-gns.si.

Navodilo avtorjem

Besedilne datoteke

Besedila naj bodo napisana v računalniškem programu Word. Besedila, poslana v programu PDF ali skenirana, bomo zavrnili, z izjemo vabil, diplom, dopisov, priznanj itd.

Slikovne priloge

Pri fotografiranju je za objavo dobre fotografije treba upoštevati naslednje nastavitve na posameznih napravah: če so digitalne fotografije posnete s fotoaparatom, izberite nastavev kakovosti slike HQ (3072 x 2304) ali SHQ (3072 x 2304). Nekateri profesionalni fotoaparati imajo za nastavev kakovosti slike črko L (Large). Tvrstne fotografije so običajno v formatu .jpg, kar ustreza zahtevam našega glasila. Če pošljate skenirane predloge, resolucijo (kakovost slike) nastavite na 300 dpi, širina pa naj bo vsaj trinajst centimetrov. Tako skenirano predlogo shranite v formatu .jpg. Če nimate kakovostnega optičnega bralnika, vam priporočamo, da nam v uredništvo pošljete izvirno predlogo. Fotografije, ki ste jih naložili s svetovnega spleta, naj imajo ločljivost vsaj 1200 x 900 točk, datoteka pa naj bo velika vsaj 440 KB. Fotografije ne smejo biti prilepljene v Wordov dokument, ampak jih pripnite k svoji elektronski pošti. Fotografije in besedila, ki ne ustrezajo navodilom, bomo prisiljeni zavrniti oziroma jih objaviti brez fotografij.

Kazalo

S sekretarjeve mize

Aktualno

- 7** Mednarodni dan gluhih v Slovenskih Konjicah
 - 8** Pametna mesta: Izboljšanje urbanega oblikovanja in mobilnosti za vse

Aktivnosti Zveze

- 13** Zagovornik načela enakosti za razvoj SZJ
 - 15** Spletna TV seže v deveto vas
 - 18** Oddaja Prisluhnilimo tišini na TV Slovenija
- 29** Mednarodna konferenca: Vse je v naših rokah

Reportaže, zgodbe, intervjuji

Skupaj v hribe **31**

Kultura

Vabilo na likovno kolonijo gluhih in naglušnih v Izoli **33**

Šport

Iris Breganski osvojila srebrno kolajno **34**

Matjaž Juhart

S SEKRETARJEVE MIZE

Sprememba Zakona o invalidskih organizacijah

Sproženi so postopki za spremembo Zakona o invalidskih organizacijah, in sicer v smeri financiranja Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije. Boris Horvat, predstavnik ZDGNS v predsedstvu NSIOS in zboru članic NSIOS, aktivno sodeluje na številnih področjih delovanja NSIOS.

ZDGNS in Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije

ZDGNS nadaljuje pogovore in poudarja popolno vključevanje in dostopnost do izobraževanja za študente na področju visokega šolstva. Še po-

sebej se omenjajo tolmačenje, tehnična in informacijska dostopnost, zapiski, zapisnikar in številne druge prilagoditve v visokem šolstvu.

ZDGNS in Ministrstvo za kulturo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

ZDGNS nadaljuje pogovore in poudarja popolno dostopnost do kulturnih dobrin in kulturnih ustanov ter spodbujanje lastne kulture gluhih v znakovnem jeziku. Energijo usmerjamo tudi v izvajanje zakona o avdiovizualnih storitvah in v popolno dostopnost za vse skupine oseb z izgubo sluha.

ZDGNS in ZZZS

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije

ZDGNS sodeluje pri aktivnostih ZZZS za informiranje uporabnikov slušnih aparatov o storitvah ZZZS, za urejanje izdajanja slušnih aparatov in de-

javno sodelovanje na podlagi Nacionalnega poklicnega standarda za poklic akustika. Načrtovanih je nekaj dejavnosti, s katerimi vas bomo vse tudi seznanili.

Mednarodni dan gluhih: Želimo biti del vključujoče družbe

Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče letos gosti mednarodni dan, ki bo 21. 9. 2024. Čaka nas prijeten in srčen dan.

Evropsko prvenstvo gluhih v košarki

Na prvenstvu so naši gluhi košarkarji lovili olimpijsko normo za leto 2025. Žal jim tekma v četrtfinalu s poznejšimi evropskimi prvaki ni uspela. Če bi jih premagali in se uvrstili v polfinale, bi s tem ujeli olimpijsko normo, a so zasedli končno 8. mesto. Od aktivnega igranja košarke v reprezentanci se je uradno poslovil dolgoletni kapetan Miha Zupan, na prvenstvu pa je imela Slovenija tudi najmlajšega igralca pr-

venstva, 14-letnega Maksa Podborška.

Evropsko prvenstvo gluhih v tenisu

Marino Kegl je na evropskem prvenstvu osvojil mesto med petim in osmim. Gre za dober rezultat, čeprav je bila tiha želja morda polfinale. A konkurenca med gluhih teniški igralci je čedalje zahtevnejša in tudi vse številnejša. Zagotovo je vseh deset gluhih teniških igralcev na svetovni lestvici sposobno osvojiti kateri koli turnir na kateri koli ravni. Marino Kegl se trdno drži na tretjem mestu, ki zahteva izredno veliko treningov in dela, uspešen pa je tako v avstrijski kot slovenski ligi, kar kaže na vrhunskega športnika svetovnega razreda.

Svetovno prvenstvo gluhih v šahu in svetovno mladinsko prvenstvo gluhih v šahu

Gluhi šahisti so se udeležili obeh tekmovanj in Bruno Glas je na naše veliko veselje na mladinskem prvenstvu osvojil naslov svetovnega prvaka v hitropoteznem šahu in drugo mesto v klasičnem šahu gluhih med mladinci. Iskreno čestitamo vsem udeležencem in tudi novopečenemu svetovnemu prvaku. Slovenija se po več kot

30 letih znova uvršča med svetovno šahovsko elito.

Svetovno prvenstvo gluhih v atletiki

Svetovnega prvenstva gluhih v atletiki sta se udeležila Iris Breganski in Tadej Enci. Žal se je tik pred odhodom poškodovala olimpijska prvakinja Leja Glojnarič. Izkupiček na tem prvenstvu je odličen. Iris Breganski je osvojila srebrno kolajno v mnogoboju,

nato pa zasedla še peto mesto v skoku v višino. Tadej Enci je v teku na 400 metrov z ovirami prav tako osvojil končno peto mesto, v teku na 400 metrov pa sedmo. V mladinski konkurenci je Isabela Mord v teku na 100 metrov končala kot peta in s tem potrdila normo za nastop na olimpijskih igrah gluhih na Japonskem prihodnje leto. V teku na 200 metrov je bila deseta.

**ODKRIJTE NOVO APLIKACIJO SPLETNE^{TV},
ki jo lahko s QR-kodo naložite na telefon.**

Če se spletna stran za nalaganje ne odpre, lahko aplikacijo na operacijski sistem Android naložite tako, da v trgovini Google Play v iskalnik vtipkate Spletna TV, poiščete naš logotip in aplikacijo namestite na telefon. Mobilna aplikacija Spletna TV omogoča ogled in poslušanje oddaj in prispevkov ter pregledovanje novic na portalu www.spletnatv.si.

Mednarodni dan gluhih v Slovenskih Konjicah

Leta 1959 se je Svetovna zveza gluhih odločila, da v drugi polovici septembra praznujemo »mednarodni dan gluhih«, pozneje »mednarodni teden gluhih«. 23. september je tudi svetovni dan znakovnih jezikov. To je največji praznik za 75 milijonov gluhih po svetu. V Sloveniji je približno tisoč petsto gluhih; okrog tisoč jih uporablja slovenski znakovni jezik, mednarodni teden gluhih pa praznuje tudi gluha skupnost v Sloveniji. Ob tej priložnosti vsako leto eno izmed lokalnih društev Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije pripravi prireditve in dogodke. Letos je to nalogo prevzelo Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih občin Slovenske Konjice, Vitanje in Zreče.

Na osrednji kulturni prireditvi, na katero so vsako leto vabljeni tudi pomembni politični odločevalci, da bi širšo javnost opozorili na to nevidno invalidnost in kulturo gluhih, se zbere več kot tisoč gluhih, naglušnih, strokovnih delavcev, tolmačev in njihovih družin iz vse Slovenije. Tokratna osrednja prireditev bo 21. septembra v Domu kulture Slovenske Konjice.

Slovenija je prva država na svetu, ki je v najvišji pravni akt, ustavo, vpisala jezik gluhoslepih, ter peta država v Evropski uniji in dvanajsta na svetu, ki je v ustavo vpisala znakovni jezik. Znakovni jezik je kot materni jezik gluhih priznan v 76 od 196 držav po svetu. A čeprav je pravica do uporabe slovenskega znakovnega jezika postala ustavna pravica, se gluha skupnost še vedno bori, da bi država zagotovila sistemski razvoj in financiranje slovenskega znakovnega jezika ter da bi se gluhi otroci o slovenskem znakovnem jeziku lahko

učili v slovenskem znakovnem jeziku. Gluha skupnost se spopada z velikimi težavami pri dostopu do informacij, saj mnogo videovsebin tako na spletu kot televizijah ne vsebuje sprotnih podnapisov, kaj šele prevoda v slovenski znakovni jezik. Prav tako ne morejo dostopati do gledaliških predstav in drugih kulturnih dogodkov in so tako odrinjeni na rob družbenega dogajanja.

Aktualno

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
IN
MEDOBČINSKO DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH
OBČIN SLOVENSKE KONJICE, VITANJE IN ZREČE

vas vabita na

MEDNARODNI DAN GLUHIH

“ŽELIMO BITI DEL VKLJUČUJOČE DRUŽBE.”

SLOVENSKE KONJICE, 21. 9. 2024

PROGRAM:

10:00	sprejem županov, predsednikov in sekretarjev društev
11:00	slavnostna akademija, Dom kulture Slovenske Konjice
14:00	kosilo v športni dvorani
16:00	igre

Pametna mesta: Izboljšanje urbanega oblikovanja in mobilnosti za vse

Dogodek AccessibleEU z naslovom »Pametna mesta: Izboljšanje urbanega oblikovanja in mobilnosti za vse«, ki ga je 2. julija 2024 v Madridu organiziral Evropski center virov AccessibleEU, je bil ključno srečanje, katerega

cilj je bilo ozaveščanje in spodbujanje najboljših praks na področju dostopnosti v urbanih okoljih. Dogodek je bil pomemben del širše Strategije za pravice invalidov 2021–2030, kar odraža zavezanost Evropske komisije k spodbujanju vključujočega urbanega oblikovanja in mobilnostnih rešitev, ki so namenjene vsem državljanom, še posebej invalidom.

Politiki se morajo osredotočiti na dostopnost, da bi preprečili diskriminacijo, spodbujali socialno vključenost in zagotavljali enakost.

Na srečanju se je zbralo več kot 200 udeležencev iz raznovrstne skupine deležnikov, vključno s politiki, urbanisti, strokovnjaki za mobilnost ter predstavniki civilne družbe in akademske sfere.

Dogodek je bil dostopen za invalide, saj je omogočal dostop za invalidske vozičke, dovo-

ljeval pse vodnike za slepe, zagotavljal mednarodno krettnjo za gluhe in naglušne in podnaslavljanje tako v živo kot prek Zooma ter imel v prostoru nameščeno indukcijsko zanko.

Uvodna sekcija AccessibleEU je gostila ugledne govornike, med njimi Alberta Durána, podpredsednika skupine ONCE Social Group, Noro Bednarski, članico kabineta komisarja za enakost, Luisa Caya, predsednika CERMI, Marka Vešligaja, člana Evropskega odbora regij, in Francisca Davida Lucasa Parróna, državnega sekretarja za stanovanja in urbano agendo španske vlade. Marko Vešligaj je poudaril pomen izboljšanja urbanega oblikovanja in mobilnosti za vse, še posebej za 100 milijonov invalidov v EU. Posebej je omenil potrebo po tem, da se politiki osredotočijo na dostopnost, da bi preprečili diskriminacijo, spodbujali socialno vključenost in zagotavljali enakost. Vešligaj je poudaril tudi pomembno vlogo evropskih, nacionalnih, regionalnih in lokalnih oblasti pri določanju in izvajanju minimalnih standardov dostopnosti ter zagotavljanju sredstev za izboljšanje infrastrukture.

Luis Cayo je poudaril nujnost vključevanja invalidov v procese odločanja za pametna mesta. Opozoril je na potencialno negativne vplive okoljskih trajnostnih ukrepov na dostopnost in pozval k vključujočim rešitvam, ki vključujejo vse deležnike. Zagovarjal je tudi ustanovitev evropskega sklada za univerzalno dostopnost in ustanovitev agencije Evropske unije, posvečene dostopnosti. Nora Bednarski je znova poudarila zavezanost Evropske komisije k zagotavljanju dostopnosti kot temeljnega načela, pri čemer je izpostavila obsežno zakonodajo in veljavne standarde. Pozvala je k aktivni udeležbi mest in lokalnih oblasti pri izvajanju teh standardov in izkoriščanju priložnosti za financiranje EU za ustvarjanje dostopnih urbanih okolij. Sekcija

se je končala s pozivom k akciji za prednostno obravnavo in vključevanje dostopnosti na vseh ravneh upravljanja in urbanega načrtovanja.

V uvodnem govoru je Alfonso Vergara, predsednik fundacije Metropoli, v ospredje postavil transformativni potencial kombiniranja umetne inteligence (UI) in človeške inteligence za ustvarjanje t. i. super mest. Pojasnil je, da so UI in digitalne tehnologije bistveno izboljšale urbano trajnost, prevoz, porabo energije in varnost, vendar ocenjuje, da je za uspeh urbanega razvoja ključna človeška inteligenca, še posebej voditeljstvo in doseganje soglasja.

Mesta lahko tako postanejo učinkovitejša in bolj vključujoča. Vergara je predstavil projekt »One North« v Singapurju kot model urbanizma brez ovir, zasnovan za spodbujanje bivanja, dela, igre in učenja v medsebojno povezanih prostorih. Prav tako je predstavil projekt »Madrid Capital Mudel«, vizionarski načrt za prihodnji razvoj Madrida. Cilj tega projekta je preoblikovanje mestne infrastrukture za prednostno obravnavo človeške interakcije pred prometom, ustvarjanje okolju prijaznih avenij in integriranih javnih prostorov. Projekt

Fundacija ONCE za sodelovanje in socialno vključenost invalidov je instrument sodelovanja in solidarnosti španskih slepih do drugih skupin invalidov za izboljšanje njihovih življenjskih razmer.

Izr. prof. dr. Matjaž Debevc

Predsednik španskega odbora predstavnikov invalidov Luis Cayo Perez Bueno je poudaril nujnost vključevanja invalidov v procese odločanja pri oblikovanju pametnih mest.

stremi k uravnoteženju razporeditve delovnih mest in stanovanj, izboljšanju javnega prevoza ter izboljšanju splošne kakovosti življenja.

V nadaljevanju je Gonzalo Lacurcia iz UN-Habitata poudaril pomen vključevanja človeške in umetne inteligence za ustvarjanje vključujočih pametnih mest. Izpostavil je potencial novih tehnologij za izboljšanje dostopnosti, hkrati pa opozoril na tveganja poglobljanja digitalnega razkoraka, če se te tehnologije ne izvajajo previdno.

Daniel Gonzalez-Botello iz naveze Smart City Cluster je razpravljal o razvijajočem se konceptu pametnih mest in poudaril, da naj bi tehnologija služila kot orodje za izboljšanje človeških interakcij in dostopnosti. Argumentiral je, da bi morala biti pozornost usmerjena na ustvarjanje okolij, ki privabljajo in zadržujejo talente z izboljšanjem kakovosti življenja, namesto zgolj na rangiranje mest po tehnoloških merilih. Laura Trujillo iz Barcelonskega mestnega inštituta za invalide je poudarila prizadevanja mesta za vključevanje dostopnosti s prečnimi pristopi in evropskim mreženjem. Pozvala je k večji standardizaciji in usposabljanju strokovnjakov, hkrati pa poudarila potrebo po premoščanju digitalnega razkoraka za invalide. Martin de los Heros in Igor Stefanovic sta prispevala praktične vpogleda in primere ter zagovarjala uporabo asi-

stičnih tehnologij in mednarodnih standardov za ustvarjanje dostopnejših in bolj vključujočih urbanih prostorov.

Elena Stylianou iz Mestnega umetniškega centra Nicosia je uvedla razpravo in poudarila pomen vključujočega oblikovanja, trajnosti in uporabe novih tehnologij pri ustvarjanju dostopnih okolij.

Dogodek je vseboval vpogleda več govornikov, ki so vsak prispevali edinstveno perspektivo. Agnes Kojc iz Združenja za cerebralno paralizo v Sloveniji je opozorila na posebne potrebe posameznikov s cerebralno paralizo in ovire, s katerimi se srečujejo v urbanih okoljih, kot so visoki robniki, nedostopen javni prevoz in neustrezne javne ustanove. Paloma Contreras iz Autism Spain je razpravljala o ovirah in spodbujevalcih za osebe z avtizmom v javnih prostorih ter poudarila pomen strukturiranih okolij, jasne signalizacije in senzorno prijaznega oblikovanja. Antonella Candiago iz Evropske mreže za neodvisno življenje je obravnavala presečišče invalidnosti in spola ter zagovarjala soustvarjanje v urbanem načrtovanju, da bi zagotovili, da se slišijo glasovi invalidov. Mercedes Mayoral iz Evropskega združenja za disleksijo je poudarila potrebo po predvidljivosti, jasnosti in miru v urbanem oblikovanju, da bi zadovoljili potrebe nevrodiver-

Dogodek je bil fizično dostopen za invalide, dovoljeni so bili psi vodniki, zagotovljen je bil prevod v mednarodni znakovni jezik in podnaslavljanje, v prostoru pa je bila nameščena indukcijska zanka.

gentnih posameznikov. Na koncu je Alexandre Bloxs iz Evropske unije gluhih poudaril pomen nacionalnih znakovnih jezikov za vključevanje gluhih skupnosti in zagovarjal njihovo priznanje ter uporabo v javnih in poklicnih okoljih.

Del dogodka je bil osredotočen na pobudo Access City Awards, dano pred 15 leti za nagrajevanje mest, ki so se pomembno potrudila za izboljšanje dostopnosti. Maïke Pischke iz Berlina je razpravljala o dolgoletni zavezanosti mesta dostopnosti in poudarila njihov celostni pristop, ki vključuje zakonodajo, ozaveščanje in izvajanje univerzalnih oblikovalskih načel.

Predstavnici mesta San Cristóbal de La Laguna na Kanarskih otokih, Pilar in Naomi, sta predstavili inovativne storitve in vključujoče prakse, ki so jih uvedli v njunem mestu, kot je pobuda Orange Point, ki ponuja tolmačenje v znakovnem jeziku in senzorične nahrbtnike za gluhoslepe osebe med zunanjimi dogodki.

Prav tako sta posebej omenili razvoj dostopnih digitalnih vodnikov in uspešno pešcono zgodovinskega mestnega jedra. Laurence Colleran iz Dublina je razpravljala o pomenu dostopnih igrišč in delil vpogled v ustvarjanje vključujočih igralnih območij, ki ustrezajo otrokom z različnimi ovirami, ter poudaril potrebo po vključevanju narave in zmanjšanju senzorne preobremenitve. Kristine Andreasen iz švedskega mesta Jönköping je predstavila njihov pristop k vključevanju in dostopnosti ter se osredinila na zagotavljanje dostopnosti naravnih območij in urbanih parkov za vse prebivalce, pri čemer je poudarila pomembnost vključevanja trajnosti in človekovih pravic v urbano načrtovanje.

Sigbjorn Rasberg je poudaril pomen univerzalnega oblikovanja in digitalizacije v urbani načrtovanju. Izpostavil je svetovne trende, kot so naraščajoča urbanizacija, starajoča se populacija in potreba po neodvisnem življenju, ter poudaril ključno vlogo urbanega načrtovanja pri obravnavanju teh vprašanj.

Agnes Kojc iz Združenja za cerebralno paralizo v Sloveniji je opozorila na posebne potrebe posameznikov s cerebralno paralizo in ovire, s katerimi se srečujejo v urbanih okoljih.

Teresa Taboas, predstavnica Mednarodne zveze arhitektov, je razpravljala o pomenu vključujočega urbanizma in vlogi arhitektov pri zagotavljanju dostopnega oblikovanja že od samega začetka. Manuel Blanco iz Euro-

pana je osvetlil primere urbanih preobrazbenih projektov, namenjenih izboljšanju mobilnosti in dostopnosti v evropskih mestih. Hannes Juhlin Lagrelius iz Svetovne zveze slepih je opozoril na ovire, s katerimi se srečujejo invalidi v urbanih okoljih, in poudaril potrebo po celostnih pristopih in povečanih naložbah v dostopnost. Rene van Bavel iz pobude Novi evropski Bauhaus je razpravljal o potrebi po kombiniranju trajnosti, vključenosti in lepote v urbanem oblikovanju za ustvarjanje odpornih in vključujočih skupnosti. Posvet je poudaril nujnost sodelovanja, participativnega načrtovanja in vključevanja dostopnosti v vse faze urbanega razvoja za gradnjo vključujočih in trajnostnih mest.

V zadnjem delu dogodka je Julie Wadoux iz AGE Platform Europe razpravljala o pomenu dostopnosti za starejše osebe. Poudarila je potrebo po vključujočih urbanih okoljih, ki preprečujejo osamljenost in izolacijo, ter omenila specifične potrebe, kot so dostopen javni prevoz, klopi in javna stranišča. Prav tako je izpostavila nove izzive, kot sta digitalizacija in podnebne spremembe, ter zagovarjala usklajena prizadevanja za obravnavo teh vprašanj.

Alf Lindberg, predstavnik Evropske zveze naglušnih, se je osredotočil na koncept »zvočnih krajin« v urbanem oblikovanju in kritično potrebo po boljših zvočnih okoljih za naglušne. Poudaril je pomen prikazov besedila v živo, sistemov za pomoč pri poslušanju in vključevanje uporabnikov v oblikovanje dostopnih prostorov. Lindberg je pozval k osredotočenosti na uporabnost in poudaril, da morajo biti potrebe uporabnikov v središču vseh prizadevanj za dostopnost.

**TUDI TO JE SLOVENŠČINA.
V ZNAKOVNEM JEZIKU POMENI RAD TE IMAM.**

Ustava RS odslej omogoča uporabo in razvoj slovenskega znakovnega jezika.

Zagovornik načela enakosti za razvoj SZJ

Zagovornik načela enakosti Ministrstvu za kulturo priporoča, naj sprejme ukrepe za zagotavljanje trajne ciljne sistemske finančne podpore razvoju slovenskega znakovnega jezika. V obrazložitvi je zapisal: »Ustava RS v 62. a členu od leta 2021 dalje določa, da sta zagotovljena svobodna uporaba in razvoj slovenskega znakovnega jezika (SZJ). Kot to izhaja iz utemeljitve strokovne skupine, ki je pomagala ustavni komisiji, ta 'ureditev obsega tudi skrb za razvoj slovenskega znakovnega jezika'. Z ustavno dopolnitvijo je država prevzela posebno in dodatno skrb za razvoj SZJ.«

Kljub vpisu omenjenega člana v ustavo ni prišlo do napredka pri državnem financiranju razvoja SZJ. Zagovornik je že v razpravi ob vpisu v ustavo podprl priznanje pravic in zapisal, da to dejanje »odpravlja možnosti za nastanek nesporazumov o obstoju te pravice, zakonodajalcu in izvajalcem politik jasno nalaga ukrepanje, da se zagotovi njeno učinkovito uživanje, zlasti pa tudi krepi zavedanje o pomenu jezika teh jezikovnih manjšin in razvoj njihove kulture. Hkrati gre pri slovenskem znakovnem jeziku (SZJ) za skrb za varstvo slovenske kulturne raznolikosti, saj je

Aktivnosti
Zveze

Zagovornik načela enakosti Miha Lobnik

SZJ od leta 2017 vpisan v register nesovne kulturne dediščine.«

Leta 2016 je evropski parlament (EP) z Resolucijo o znakovnih jezikih in poklicnih tolmačih za znakovni jezik pozval države članice Evropske unije, »da zagotovijo uresničevanje pravice gluhih v povezavi z uporabo znakovnih jezikov. EP je poudaril, da morajo biti sprejeti ustrezni ukrepi, ki zagotavljajo usposobljene tolmače znakovnega jezika z namenom zagotavljanja enakega dostopa do izobrazbe, usposabljanja in zaposlitve gluhih ljudi. Skrb države za podporo razvoju SZJ je utemeljena tudi v mednarodnem pravu in pravu EU.«

Gluha skupnost je bila v preteklosti žrtev jezikovne diskriminacije, saj je bil znakovni jezik prepovedan. Zato je razvoj tega jezika »bistven, da se omili in odpravi posledice te zgodovinske krivice. Razvoj SZJ lahko tudi bistveno prispeva k učinkovitemu izenačevanju možnosti in življenjskih priložnosti gluhih, pa tudi k ohranjanju in razvoju njihove jezikovne in kulturne identitete.«

V Zvezi društev gluhih in naglušnih ugotavljajo, da programi in storitve razvoja SZJ niso ciljno financirani, kar pomeni, da ni denarja za »razvoj novih znakov oziroma besed, razvoj jezika za rabo na različnih področjih za pravno zaščito, zagotavljanje zdravja, za izobraževanje v svojem jeziku«. Zagovornik tako v priporočilu zapiše, da bi bilo smiselno »zagotoviti ciljno sistemsko finančno podporo za razvoj SZJ, torej ne le za podporo govorcem jezika, pač pa tudi tolmačem SZJ oziroma jeziku kot takemu. Ta podpora bi morala biti na voljo nevladnim organizacijam iz skupnosti Gluhih in vsem drugim deležnikom ter bi morala spodbujati njihovo sodelovanje.«

S tem bi bila zagotovljena večja jezikovna enakopravnost SZJ s slovenskim jezikom in omogočen napredek pri razvoju slovenskega znakovnega jezika.

Predsednik ZDGNS Mladen Veršič ob odprtju muzeja Hiša znakovnega jezika 2023

Spletna TV seže v deveto vas

Spletna TV je tudi v letu 2023 informirala osebe z izgubo sluha, seveda s produkcijo koristnih in objektivnih vsebin. Spletna TV je še vedno edina v slovenskem prostoru, ki zagotavlja prilagoditve za dostopnost ter objavlja dostopne teme za gluhe in naglušne uporabnike. Usposablja in zaposluje osebe z izgubo sluha ter spodbuja uporabo SZJ in opismenjevanja.

Spletna TV – tako kot ji narekuje poslanstvo – je televizija, ki je prilagojena in dostopna gluhi in naglušni skupnosti. Lani smo pripravili 374 vsebin za osebe z oviranostmi, predvsem seveda za gluhe in naglušne, in jih objavili na vseh medijskih kanalih Spletne TV ter vsak dan komunicirali z uporabniki po druž-

benih omrežjih. Prav tako nekatere naše pripevke objavljajo lokalne TV. Poročali smo o pomembnih mednarodnih dogodkih iz tujine in o invalidih iz tujine. Zagotavljali smo promocijo v januarju 2023 nagrajenega filma 62.a (TV SLO, RAI UNO) in filma Preslišani uspehi ter izvedli izobraževanja zaposlenih.

Ustvarili smo svoje glasbene spote in priredbo drugih ter posodobili družbenoozaveščevalne spote. Izvedli smo medijske kampanje in objave. Na Spletni TV smo izvedli tudi pra-

Sabina Hmelina
v dokumentarnem filmu
Preslišani uspehi

Predsednica Republike Slovenije Nataša Pirc Musar ob kretanju slogana Svetovne zveze gluhih v slovenskem znakovnem jeziku

kso za gluho dijakinjo. Ponosni smo tudi na produkcijo ozaveščevalnih videov ob mednarodnem dnevu gluhih: vsi trije predsedniki – predsednica državnega zbora, predsednica države in predsednik vlade – so se naučili odkretati slogan leta 2023.

Spletna TV odpravlja informacijsko vrzel, ki se pojavlja na našem medijskem prostoru. Osebe z okvaro sluha so pogosto prezrte v televizijskih programih slovenskih televizij. Z našo unikatno produkcijo smo postavili visok standard prilagoditev, ki so ključne, da lahko program spremljajo tudi tisti, ki ne slišijo ali so naglušni.

Spletna TV je začela svoje oddajanje v januarju 2007 in od takrat neprekinjeno deluje; gledalcem je dostopna 24 ur na dan, vse dni v letu. Raznovrstna in kakovostna programska vsebina Spletne TV je dosegljiva na sodobnih komunikacijskih kanalih, kot so www.spletnatv.si, Youtube/Spletna TV in Facebook/SpletnaTV.

Produksijski proces prispevkov poteka vsak dan, ko se načrtujejo vsebine, izvajajo uredniški sestanki in kreativne seanse. V teh ustvarjalnih procesih preigravamo scenarije, iščemo nove ideje ter pristope za uresničitev te-

me, pišemo scenarije, prepoznavamo potencialne sogovornike, izbiramo lokacije, opravljamo ogleda na terenu, pripravljamo režijske načrte, izbiramo novinarje, usklajujemo termine, snemamo, beležimo videomaterial, pripravljamo osnovno in končno montažo, prebiramo prispevke, tolmačimo vsebino, dodajamo podnapise, vnašamo grafike in opremljamo z glasbo. Končni izdelek se nato nalaga na splet in je na voljo občinstvu, ne samo gluhim in naglušnim. V vseh teh fazah produkcije so aktivno vključene tudi osebe z izgubo sluha.

Med odmevnejše dogodke nagrada za film »62.a«

Naša produkcija vsebin je usmerjena v izjemno pomembno poslanstvo: informiranje, ozaveščanje, prikazovanje dobrih praks, opozarjanje na preventivo in spodbujanje pozitivnega razmišljanja. Med odmevnejše dosežke spada tudi v letu 2023 nagrajen (bienale Deaf India Expo) dokumentarni film »62.a – Od prepovedi do ustave«, ki skozi zgodovino znakovnega jezika, od njegove prepovedi leta 1880 do vpisa v ustavo, poglobljeno prikaže pot tega izjemnega jezika.

V letu 2023 smo nadaljevali kakovostno produkcijo videospotov, prilagojenih in namenjenih gluhim in naglušnim posameznikom, kot je na primer videospot »Bog ne daj, da bi crknu televizor«, in iniciativo za spodbujanje zdrave-

Predsednik ZDGNS Mladen Veršič ob prejemu nagrade za dokumentarni film 62. a člen – Od prepovedi do ustave

ga življenja, telesne aktivnosti, meditacije ter različnih športnih programov in aktivnosti.

Seveda smo na Spletni TV velik poudarek v letu 2023 dali katastrofalnim poplavam, kakršnih Slovenija ne pozna in v katerih so dom izgubili tudi mnogi gluhi in naglušni. Z izvedbo vsebin smo se posvetili novemu šifrantu slušnih aparatov, seznamu tehničnih pripomočkov, omilitvi socialnih in psihičnih posledic invalidnosti ... Pozitivne zgodbe, v katerih se invalidi spopadajo z izzivi invalidnosti in so uspešni ter delovno aktivni, so vedno zelo gledane in poučne. Osebne zgodbe imajo izjemen doseg, prav tako kot videospoti, ki obravnavajo tematike, kot so tinitus in poklicne bolezni.

Ozaveščevalne kampanje

Naše kampanje so bile osredotočene predvsem na ozaveščanje in preventivo, kar smo podkrepili z izvedbo videovsebin, strokovnih člankov in kampanj ob dnevu skrbi za sluh ter z ozaveščanjem o škodljivih učinkih hrupa. Spodbudili smo skrb za sluh in opozorili na resne posledice izgube sluha, predstavili pa smo tudi učinkovite načine zaščite sluha.

Prepoznavnost naše organizacije smo povečali z aktivnim vključevanjem v družbena

omrežja, predvsem na Facebooku in Instagramu, ter s povezovanjem z drugimi invalidskimi organizacijami. Poleg tega smo razširili pojavljanje v medijih in predstavljali vsebine o skrbi za sluh, slovenskem znakovnem jeziku, preventivi in kurativi, kar je prineslo objave v praktično vseh pomembnih slovenskih medijih, z dnevnimi časopisi in največjimi televizijskimi hišami vred.

Spletna TV ostaja edinstvena v slovenskem medijskem prostoru. Ima ključno vlogo pri povečanju prepoznavnosti delovanja in poudarjanju pomembnosti izvajanja posebnih socialnih programov invalidskih organizacij na državni ravni. Naša prepoznavnost je močno povezana z dostopnostjo vsebin za osebe z okvaro sluha, kar omogoča izjemen družbeni vpliv. Delujemo kot glasnik, spodbujajoč boljše sprejemanje invalidnosti v družbi. S svojim delovanjem ozaveščamo tudi strokovnjake, ki se ob naših vprašanjih učijo novih vidikov invalidnosti. Z izobraževanjem invalidov in ustvarjanjem vsebin pripomoremo k njihovem ozaveščanju ter zmanjšanju socialne izključenosti, obenem pa omilimo psihične posledice invalidnosti. S tem dejavno pripomoremo k zmanjševanju stereotipov in predsodkov, ki lahko izvirajo iz nepoznavanja invalidnosti.

Spletna TV na kongresu Svetovne zveze gluhih na južnokorejskem otoku Džedžu

Prisluhnimo
TIŠINI

Oddaja Prisluhnimo tišini na TV Slovenija

Oddaja Prisluhnimo tišini je edina oddaja v Sloveniji, ki je popolnoma prilagojena gluhi in naglušni skupnosti. Gledalcu se približamo s »pripovedovanjem« zgozb in deljenjem izkušenj ter težav življenja z invalidnostjo. Z več kot 40-letno zgodovino sledimo svojemu poslanstvu in si prizadevamo za izboljšanje vključenosti invalidne skupnosti v družbo.

Oddaja Prisluhnimo tišini na TV Slovenija ponuja razumljive informacije o dosežkih, tehnološkem razvoju in socialnih programih ter predstavlja kulturo, jezik, izzive in težave invalidov. Prilagoditev v znakovni jezik in sočasno podnaslavljanje ter branje besedil ostajajo naše značilnosti, ki zagotavljajo dostopnost vsebin.

Oddaja Prisluhnimo tišini je ključna pri zapolnjevanju informacijske vrzeli v slovenskem medijskem prostoru in je še vedno edina, ki je dostopna vsem invalidom. Običajne televizijske vsebine redko poročajo o življenju in izzi-

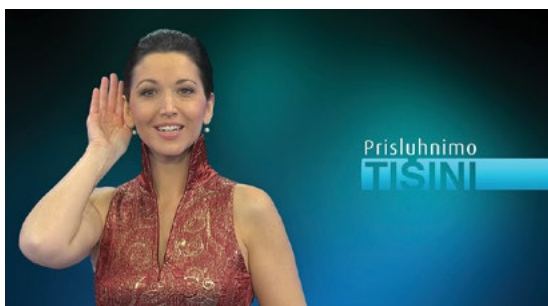
vih ljudi z izgubo sluha ter premalo pozornosti namenjajo drugim oblikam invalidnosti. Naša edinstvena produkcija postavlja standarde prilagoditev, ki omogočajo spremljanje programa tudi tistim, ki ne slišijo ali so naglušni.

Oddaja je na sporedu vsako soboto ob 15.25 na 1. programu TV SLO. V letu 2023 smo predvajali 40 premiernih oddaj, ki so dostopne tudi na spletu. Julija in avgusta gledalcem ponujamo ponovitve. Podatki o gledanosti oddaje kažejo, da nas ne spremljajo le gluhi in naglušni. Merjenje gledanosti z uporabo telemetrije, ki jo izvaja pooblaščen podjetje za

Televizijo Slovenija, kaže, da si oddajo ogledajo različni profili ljudi. Oddajo Prisluhnimo tišini z dvema ponovitvama si v povprečju ogleda tudi 40.000 ljudi.

Oddaje Prisluhnimo tišini, kratek opis 40 oddaj

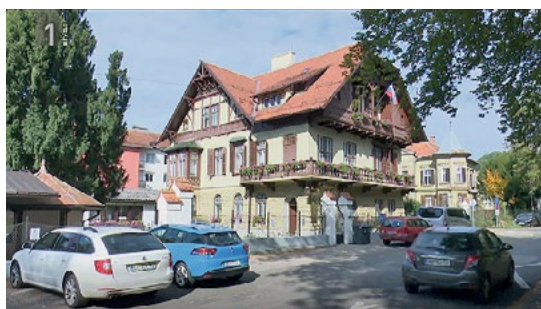
Na podeželju za invalide slabša dostopnost izobraževanja, 1. oddaja, 7. 1. 2023

Gluha devetošolka Klara Pavšič je ena izmed tistih, ki dobro ve, da pot do znanja ni za vse enaka. Učenci s posebnimi potrebami se morajo na tej poti veliko bolj truditi in dokazovati. Premagovati morajo številne ovire, ki se jih njihovi sovrstniki niti ne zavedajo. Redne osnovne in srednje šole so namreč kljub drugačnim zakonskim določilom še vedno polne grajenih in komunikacijskih ovir. Tudi pri gluhi Klari, ki obiskuje 9. razred Osnovne šole Cerkno, je bila država v teh devetih letih mnogokrat gluha za njene težave.

Vstopite za nekaj trenutkov v svet tišine, 2. oddaja, 14. 1. 2023

Na neenakopraven položaj gluhe in naglušne skupnosti so znova opozorili v Društvu gluhih in naglušnih Podravja in Maribora, kjer so tudi oblikovali predloge za izboljšanje življenjskih razmer gluhih in naglušnih oseb. Kako težko je včasih gluhim osebam, nam je zaupal Anton Nahtigal, ki je imel pred leti slabe izkušnje pri zdravstvenih pregledih, saj zdravnica ni dovolila navzočnosti tolmačev pri obravnavi. Prav

tako imajo velike težave z gluхими begunci v nastanitvenem centru v Logatcu, kjer od začetka vojne v Ukrajini prebivata gluhi begunka, ki sta v obravnavi brez tolmačev, saj teh v Sloveniji za ukrajinski znakovni jezik ni.

Gluhoslepe osebe: Dlani so tudi njihove oči, 3. oddaja, 21. 1. 2023

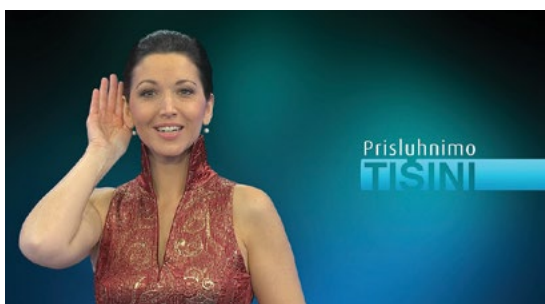
V tokratni oddaji Prisluhnimo tišini so lahko gledalci lahko videli navdihujoči življenjski zgodbi dveh gluhoslepih oseb. Kajti tudi med nami živijo izjemne gluhoslepe osebe, ki nas s svojimi dosežki navdihujejo, denimo umetnik Jože Tekavčič in doktorska študentka Metka Knez.

So za gluhost večinoma krivi geni?, 4. oddaja, 28. 1. 2023

Glušost je gensko izjemno raznovrstna, saj je z izgubo sluha povezanih več kot 200 do zdaj raziskanih genov. V tej oddaji smo se pogovarjali s strokovnjaki in specialisti s področja genskih raziskav ter z družinama Klofač iz Češke in Weer iz Madžarske, ki imajo dedno gluhost.

Mojstri umetnosti iz sveta tišine, 5. oddaja, 4. 2. 2023

Marko Lukan iz Stražišča pri Kranju in Matic Nosan iz Ljubljane imata veliko skupnih točk. Oba sta končala študij na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani. Lukan je pridobil naziv akademski slikar, Nosan pa diplomirani konservator-restavrator umetnin. Med šolanjem in v času študija sta se kot osebi z izgubo sluha srečevala s številnimi izzivi, saj sta oba obiskovala tudi srednjo šolo za slišče. Danes sta zaposlena kot samostojna podjetnika in si služita kruh kot restavratorja.

Spletno valentinovo ali kdo je na drugi strani?, 6. oddaja, 11. 2. 2023

Sodobna ljubezen se začne na spletu, ko za ljubljenci namesto prvega pogleda in uso-

dne Amorjeve puščice na zaslonu svoje naprave podrsajo desno ali potrdijo mamljivo prošnjo za prijateljstvo. Pozitivnih izkušenj je veliko, čedalje več pa tudi pasti in zlomljenih src. Nekateri so za spletno ljubezen pripravljene plačevati z razdalje, drugi potencialna ujemanja spremenijo v samopromocijo, tretjim pa uspe nova poznanstva nadaljevati v živo.

Znakovni jezik v duši, srcu in rokah, 7. oddaja, 18. 2. 2023

Kdo ne pozna Ljubice Podgoršek? Ljubica je najstarejša in prva tolmačka slovenskega znakovnega jezika, ki je svoje življenje posvetila razvoju slovenskega znakovnega jezika. Biti tolmač slovenskega znakovnega jezika ni delo, ampak je zelo pomembno poslanstvo. Tolmači so namreč nepogrešljiv most med gluhim in sliščim svetom.

Dan polževega vsadka: razlika med slišati in ne slišati, 8. oddaja, 25. 2. 2023

25. februarja zaznamujemo mednarodni dan polževega vsadka, s pomočjo katerega gluhi

lahko slišijo. Prvo operacijo polževega vsadka so v Sloveniji opravili pred 26 leti. Do danes je bilo operiranih več kot 500 oseb z izgubo sluha.

Tinitus – nadležni zvoki v ušesih, 9. oddaja, 4. 3. 2023

Kaj imajo skupnega nekdanji predsednik države Borut Pahor, zdaj že pokojni radijski voditelj Sašo Hribar in glasbenik Blaž Gracar? Odgovor je tinitus. Ne veste, kaj je to? Bučni koncerti, preglasno poslušanje glasbe, delo v hrupnem okolju, strel pištole, pok petarde ali eksplozije – vse to so vzroki, ki nas lahko pripeljejo do tinitusa, nadležnega piskanja ali šumenja v glavi. Tretjega marca zaznamujemo mednarodni dan sluha. Tema leta 2023 je bila nega ušes in sluha, Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije pa je nosilka projekta Skrb zase ob tinitusu in bo skupaj z inštitutom Neocortex izvajala dolgo pričakovane vedenjsko-kognitivne terapije.

Gluhi delavci so dobri delavci, 10. oddaja, 11. 3. 2023

Pogovarjali smo se z gluhiimi delavci, njihovimi slišječimi sodelavci in nadrejenimi. Vsi

so z delom gluhih zaposlenih zelo zadovoljni, saj so kljub invalidnosti odlični in spretni delavci.

V Indiji zmagal film 62.a – Od prepovedi do ustave, 11. oddaja, 18. 3. 2023

Zmaga slovenskega filma »62.a – Od prepovedi do ustave« v državi, kjer je doma filmska industrija Bollywood, ki na leto ustvari več filmov kot Hollywood in evropska filmska industrija skupaj, je vredna ponosa. V Čenaju v Indiji je namreč na festivalu India Deaf Expo zmagala gluha in naglušna skupnost Slovenije s filmom, ki govori skorajda o »jezikovnem genocidu« in razkriva pot znakovnega jezika v izobraževanju.

Duševno zdravje je tabu, 12. oddaja, 25. 3. 2023

V Indiji so ženske v veliko slabšem položaju kot moški, sploh gluhe ženske in dekleta. Veliko gluhih žensk v tej eksotični deželi prekine šolanje že v sedmem ali osmem razredu osnovne šole. Tudi duševno zdravje gluhe skupnosti je tabu, gluhi se ne izobražujejo v

znakovnem jeziku, prav tako jim država ne sofinancira tehničnih pripomočkov.

Še preden spregovorim, lahko pokažem, 13. oddaja, 1. 4. 2023

Včasih je lažje pokazati kot izgovoriti. V obdobju, ko otrok še ne govori, nam svoje želje sporoča z znaki. Kazalec usmeri k igračici in nam s tem pove, da jo želi. Znakovno podprta komunikacija, v tujini že dolgo poznana pod imenom baby signs, dokazuje, da malčki in dojenčki kretnje usvojijo hitreje kot besede. Tako se lahko z njimi sporazumevamo že vse od četrtega meseca, ko so otroci pripravljene na učenje prvih znakov. Kretnje med drugim tudi zblížujejo, saj starši ob učenju in znakovnem sporazumevanju izboljšujejo komunikacijo s svojimi otroki.

Umaknite (v)se, prihajam!, 14. oddaja, 8. 4. 2023

Samo en prostor imamo in delimo si ga vsi. Načrtovan prostor, prilagojen ranljivim skupinam, je primeren za nas vse. Skoraj 45 odstotkov ljudi pri nas se uvršča med ranljive skupine udeležencev v prometu. Odstotek se

bo zaradi staranja prebivalstva z leti še povečeval, ne nazadnje pa bomo kakovostno načrtovanje prostora potrebovali prav vsi. Svoje izkušnje z dostopnostjo cestišč in druge infrastrukture so nam predstavile tako senzorno kot gibalno ovirane osebe.

Osebna asistenca na prepihu, 15. oddaja, 15. 4. 2023

Leto 2019 je bilo za številne invalide prelomno, saj je takrat zaživela osebna asistenca, zaradi katere lahko samostojno živijo. Uporabnikov osebne asistencije je iz leta v leto več, zdaj jih je že 4000. Predvidena sredstva so v teh štirih letih poskočila za kar 15-krat, na 200 milijonov evrov. Večina izvajalcev osebne asistencije ni zadovoljnih z novelo zakona, zato zdaj potekajo pogajanja med resornim ministrstvom in izvajalci osebne asistencije. Sogovorniki so v oddaji Prisluhnimo tišini delili tako dobre kot slabe izkušnje z osebno asistenco.

Gluhota in naglušnost zdaj poklicna bolezen, 16. oddaja, 22. 4. 2023

Končno smo dobili nov pravilnik o poklicnih boleznih. Veljati začne 1. maja, torej štiri dni po mednarodnem dnevu ozaveščanja o hrupu. Novi pravilnik med drugim priznava tudi gluhoto in naglušnost kot poklicno bolezen. Pravilnik iz leta 2003 je bil namreč napisan tako, da poklicnih bolezni ni bilo mogoče odkriti, saj je predvideval, da bo delodajalec svojega zaposlenega, če bo posumil, da ima

ta poklicno bolezen, poslal na pregled k specialistu medicine dela, kar je seveda konflikt interesov.

Umetniški svet Franca Petriča, 17. oddaja, 6. 5. 2023

Slikar samorastnik Franc Petrič iz Pšenične Police je vse življenje posvetil ustvarjanju. V otroštvu je zaradi meningitisa izgubil sluh. Že zgodaj je pokazal likovno nadarjenost, zato so ga starši po štiri letih šolanja v državni gluhonemnici v Ljubljani, ki jo je vseskozi izdeloval z odličnim uspehom, poslali v uk k slikarju na Primskovem pri Kranju. Največ je ustvarjal v olju na platnu, njegova dela pa krasijo številne domove po Sloveniji in na tujem. Zelo znan je po nabožnih motivih; naslikal je tudi več kot trideset cerkvenih zastav – bander.

Slišati ali razumeti ni enako, 18. oddaja, 13. 5. 2023

Skoraj 80.000 ljudi v Sloveniji uporablja slušni aparat. Po besedah naših sogovornikov so cenovni standardi slušnih aparatov enaki že od davnega leta 2004. Od takrat se je spremenilo marsikaj – od tehnologije do visokih življenjskih stroškov.

Kakšne aparate uporabljajo naši sogovorniki, kakšni so moderni standardi slušnih aparatov in kaj pravijo pri zdravstveni zavarovalnici, vse to v tokratni oddaji.

Invalidnost ni ovira za polno življenje, 19. oddaja, 20. 5. 2023

Marsikdo nam je lahko kljub svoji invalidnosti velik zgled. Mitja Osolnik, ki je slep že od rojstva, obožuje glasbo. Tudi gluha Valerija Škof je zaljubljena v glasbo, njeno poslanstvo pa je kretanje besedil pesmi, saj želi glasbo in besedila približati gluhi populaciji. David Razboršek, ki je bil nekoč direktor uspešnega slovenskega marketinškega podjetja, je po hudi nesreči pristal na invalidskem vozičku. Tri pozitivne življenjske zgodbe so si lahko ogledali gledalci v tej oddaji Prisluhnimo tišini.

Gluhota in požar: izzivi komunikacije, 20. oddaja, 27. 5. 2023

Samo ena nepazljivost lahko privede do nesreče. To se je zgodilo tudi gluhemu Nejcu v igranem prizoru požara: med kuhanjem je prejel videoklic in pozornost preusmeril na telefon, zato je v stanovanju skoraj zagorelo.

Več o poteku reševalne akcije smo si lahko v oddaji Prisluhnimo tišini.

Dostojna starost gluhih v domovih za starejše, 21. oddaja, 3. 6. 2023

Gluhi ljudje vse življenje doživljajo komunikacijsko izoliranost, saj ne slišijo sveta okoli sebe. V starosti se ta izoliranost še poglobi, kar lahko vodi v še večjo osamljenost. Zato se gluha skupnost v Sloveniji, ki šteje približno 1500 oseb, močno zavzema za vzpostavitev posebnih oddelkov v domovih za starejše, kjer bi gluhi starostniki lahko bivali skupaj in se med seboj sporazumevali v znakovnem jeziku.

Društva so kot velike družine, 22. oddaja, 10. 6. 2023

Obiskali smo Medobčinsko društvo gluhih in naglušnih Velenje in Zvezo Sožitje, ki sta lani praznovala jubilejnih 60 let delovanja. Oba sta nepogrešljiv del naše družbe, v svojem dolgotrajnem delovanju pa sta veliko pripomogla k naši družbi in pomagala svojim članom.

(Ne)dostopno duševno zdravje, 23. oddaja, 17. 6. 2023

Leto 2023 je bilo posvečeno duševnemu zdravju. O duševnem zdravju gluhih in naglušnih smo se pogovarjali s tolmačko in psihoterapevko Natalijo Spark ter psihoterapevko Aldo Padeiro Batory iz Danske, ki je bila ena izmed predavateljic na prvem kampu gluhih žensk.

O svojem jeziku v svojem jeziku, 24. oddaja, objava 24. 6. 2023

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije po zgledu Irske, Finske, Islandije in Avstrije zaradi nepopravljive škode za dostojno življenje gluhih zahteva opravičilo države in povračilo za storjeno škodo, ker je bila gluhim otrokom odvzeta temeljna človekova pravica, pravica do uporabe maternega jezika. To pravico je treba zagotoviti zdajšnjim gluhim in naglušnim

otrokom, da ne bomo tudi v prihodnje imeli izgubljenih generacij gluhih oseb. O slovenskem znakovnem jeziku naj se učijo v slovenskem znakovnem jeziku. Vsa ta leta so iz njihovih prošenj tiho donele besede – njihov jezik je njihova svoboda. Ta svoboda jih vodi v enakopravnost, ki si jo po vseh teh letih zaslužijo.

Kako naj gluhi slišijo sirene?, 25. oddaja, 2. 9. 2023

Slovenijo so v začetku avgusta 2023 zajele neverjetno obilne padavine in huda neurja, ki so povzročili največje poplave v naši državi do zdaj. Poplave so terjale tudi smrtni davek, saj je šest oseb tragično izgubilo življenje. Škoda je ocenjena na več kot tri milijarde evrov, 34 stanovanjskih objektov se je dobesedno porušilo in več kot 600 ljudi je ostalo brez strehe na glavo. 484 stanovanjskih objektov je zaradi posledic poplav postalo neprimernih za bivanje. Med pomoči potrebnimi prebivalci so bili tudi številni gluhi in naglušni. Kako je gluha skupnost doživljala največjo naravno katastrofo, smo izvedeli v tokratni oddaji Prisluhnimo tišini.

WFD: Varovanje človekovih pravic v času kriz, 26. oddaja, 9. 9. 2023

V Južni Koreji je sredi julija potekal 19. kongres Svetovne zveze gluhih (WFD). To je velik dogodek za svetovno skupnost gluhih, ki ga pripravijo vsaka štiri leta. Lanski kongres je bil, zanimivo, namenjen varovanju človekovih pravic med krizami.

Samostojno življenje s pomočjo tehnologije, 27. oddaja, 16. 9. 2023

Tehnični pripomočki so invalidom, predvsem senzorno oviranim, v veliko pomoč, saj jim omogočajo samostojno življenje. Gluha Amela in slepi Timotej sta nam predstavila tehnične pripomočke, ki jima najbolj koristijo.

Gluhi in naglušni športniki letos izjemni, 28. oddaja, 23. 9. 2023

Čeprav leta 2023 še ni bilo konec, je bilo za gluhe in naglušne športnike že do tedaj izjemno uspešno, čakalo pa jih še nekaj tekmovanj. Zato smo oddajo Prisluhnimo tišini, ki je bila na sporedu prav na dan slovenskega športa, posvetili gluhim in naglušnim športnikom. Na evropskem prvenstvu v atletiki avgusta na Poljskem so si priborili kar osem

medalj. Veselili so se tudi kegljači, saj so z majskega evropskega prvenstva v Nemčiji domov prinesli šest medalj.

Mladi premikajo meje znakovnega jezika, 29. oddaja, 30. 9. 2023

Svet, v katerem lahko gluhi povsod uporabljajo znakovni jezik, je slogan lanskega mednarodnega dneva gluhih. Zato smo obiskali mlado Špelo Rotar, saj tudi ona premika meje znakovnega jezika. Kljub svoji gluhoti se je zaposlila kot natakarica v znani ljubljanski kavarni in tako širi svet, v katerem lahko vsi gluhi uporabljajo znakovni jezik. Obiskali smo tudi skupino za razvoj slovenskega znakovnega jezika, ki je zaslužna za več kot 25.000 kretenj, uradno zapisanih v slovarju slovenskega znakovnega jezika.

(Ne)kemična odvisnost: kako do rešitve?, 30. oddaja, 7. 10. 2023

Zasvojenost z alkoholom, drogami, igranjem videoiger, spletno pornografijo, trgovanjem s kriptovalutami ... je velik družbeni problem. Do zasvojenosti pogosto privedejo osebn

stiske, družbeni pritiski, invalidnost in nezmožnost reševanja težav.

Zmorem kot drugi, že imam veliko ..., 31. oddaja, 14. 10. 2023

Zmorem kot drugi, že imam veliko, a še potrebujem podporo, je bil slogan lanskega mednarodnega tedna gluhih v Sloveniji. Od 25. do 30. septembra 2023 ga je organiziralo Medobčinsko društvo Velenje, ki praznuje 60 let delovanja. Na kaj je ob praznovanju svojega največjega praznika opozorila gluha skupnost, ste izvedeli v oddaji.

Spoznajmo pestrost nevladnega sektorja, 32. oddaja, 21. 10. 2023

Lanski september je poleg visokih temperatur ponudil tudi obilo zanimivih dogodkov. Na Reha dnevih so podelili priznanja za dobro pri zaposlovanju invalidov za leto 2022, Inkubator Sežana pa je s Kreativnim start-up programom že drugič odprl svoja vrata gluhim in naglušnim, ki se želijo podati na samostojno podjetniško pot. V Ljubljani sta potekala kar dva festivala: Lupa 2023, na katerem so se predstavile nevladne organizacije, in Festival

Aktivnosti Zveze

za tretje življenjsko obdobje, ki je največji tovrstni festival v Evropi, posvečen aktivnemu staranju, izboljšanju kakovosti življenja starejših in uresničevanju solidarnosti med generacijami.

(Ne)dostopnost medijev, 33. oddaja, 28. 10. 2023

Dostopnost medijev je ena izmed pravic invalidov. In prav mediji so velikokrat nedostopni za senzorno ovirane invalide. V Sloveniji živi okoli 1500 oseb s popolno izgubo sluha in kar 200.000 ljudi z okvaro sluha, ki so jim komercialni mediji večinoma nedostopni. Zato ima javni medij zelo pomembno vlogo, saj mora vsem brez izjeme pod enakimi pogoji zagotoviti kakovostne informativne in izobraževalne vsebine.

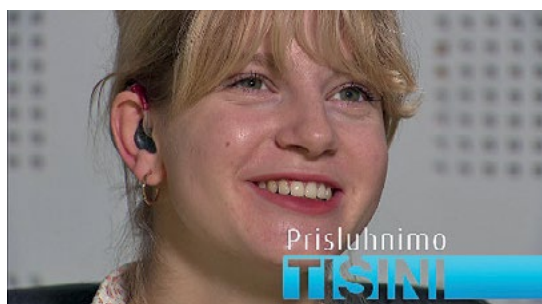
Naj pesmi v kretnji (znova) zaživijo, 34. oddaja, 4. 11. 2023

Kako gluhim in naglušnim ljudem približati pesmi? Ustvarjalci Spletne TV si prizadevajo, da bi domačo glasbeno ustvarjalnost približali tudi njim. Zdaj lahko osebe z izgubo sluha v znakovnem jeziku spremljajo glasbeni spot To

ni moj problem kantavtorja Jerneja Štravsca. Kmalu bodo lahko v svojem, torej znakovnem jeziku, uživali tudi ob poslušanju uspešnice Adija Smolarja Bognedaj, da bi crknu televizor. Bili smo na snemanju priredbe pesmi legende slovenske popularne glasbe.

Prvič določeni tehnični standardi slušnih aparatov, 35. oddaja, 11. 11. 2023

Končno! Od 1. novembra je nadomestilo za slušne aparate, ki jih krije ZZZS, višje. Po novem je cenovni standard slušnega aparata za odraslo osebo 450 evrov in za mladostnike do 20. leta 850 evrov. Poleg novih cenovnih standardov pa imamo prvič določene tudi tehnične standarde za slušni aparat.

Zaposlitev invalidov: »Težko, a je šlo«, 36. oddaja, 18. 11. 2023

Obiskali smo štiri podjetja, ki so prejela nagrado »invalidom prijazno podjetje« za dobro prakso pri zaposlovanju invalidov. Vsem so skupne dolgoletne in uspešne izkušnje na področju zaposlovanja in dela z invalidi, zato smo zaposlene invalide v teh družbah tudi

vprašali, kako so zadovoljni z delom in odnosi v podjetju. Kako se sodelavci podpirajo med seboj in s tem ustvarjajo občutek pripadnosti, smo objavili v tokratni v oddaji.

Dan SZJ: Pokažite svojim bližnjim, da jih imate radi, 37. oddaja, 25. 11. 2023

Pridružite se nam na potovanju v svet tišine in slovenskega znakovnega jezika. Tokratna oddaja Prisluhnimo tišini bo namreč posvečena dnevu slovenskega znakovnega jezika, ki ga praznujemo 14. novembra. Privoščite si edinstveno izkušnjo in se skupaj z nami poglobite tudi v izvor besed oziroma kretenj slovenskega znakovnega jezika.

Mednarodni dan invalidov: Zgodbe neustavljive volje, 38. oddaja, 2. 12. 2023

Invalidi so veliko bolj kot povprečni ljudje deležni diskriminacije in socialne izključenosti, prav tako so velikokrat izpostavljeni revščini ter slabšemu družbenemu in ekonomskemu položaju. Zato smo ob mednarodnem dnevu

invalidov, ki ga zaznamujemo 3. decembra, oddajo Prisluhnimo tišini posvetili prav njim.

Želja po enaki obravnavi invalidov, 39. oddaja, 9. 12. 2023

Na področju invalidskih pokojnin in invalidnin že 20 let ni bilo večje reforme. Invalidi si želijo enako obravnavo kot vsi drugi, zato so pripravili osnutek Zakona o telesni okvari, ki bo enakopravno obravnaval tudi tiste, ki to po zdajšnji zakonodaji niso – denimo študenti, kmetje, gospodinje. Spoznali bomo tudi Srečka Matkoviča, ki se mu je zaradi hude poškodbe življenje obrnilo na glavo in prejema invalidnino.

Ohranjanje gledališke kulture gluhih, 40. oddaja, 30. 12. 2023

Kultura, predvsem gledališke predstave, ima posebno mesto v srcih gluhe skupnosti. V letu 2023 so gluhi igralci pripravili veliko gledaliških nastopov, saj so prepričani, da morajo kulturo gluhih ceniti, ohranjati in razvijati, ker je nekaj posebnega.

Mednarodna konferenca: Vse je v naših rokah

Sredi novembra bo v Ljubljani potekala konferenca Inštitutov znakovnih jezikov z naslovom »Vse je v naših rokah«. Njen namen je osvetliti pomen znakovnega jezika na področju raziskav znakovnega jezika, razvoja, poučevanja in certificiranja izobraževalnih programov tolmačenja. Poudarek bo na sodelovanju in izmenjavi dobrih praks med institucijami znakovnega jezika po vsem svetu, nadgradnja strokovnega dela in odpiranje tem, zanimivih za vse strokovnjake, ki delajo na področju znakovnega jezika. Prav tako daje možnost vsem, ki v svoji državi nimajo takšnih organizacij, da se iz tovrstnih dogodkov kaj naučijo, pridobijo pomembne informacije za domov in nadaljujejo delo v svoji državi.

Od predstavitev pričakujemo informacije za izmenjavo dobrih praks in informacij med inštituti za znakovni jezik ter grajenje sodelovanja z vsemi drugimi partnerji na področju znakovnega jezika.

Na konferenci bomo odprli razpravo o vzpostavitvi krovne organizacije vseh inštitutov za zna-

kovni jezik (kakršno je na primer Združenje nacionalnih institucij znakovnega jezika ANSLI).

Organizatorji dogodka so:

- Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije
- Slovenski inštitut znakovnega jezika
- Hiša znakovnega jezika

Inštitut za slovenski znakovni jezik

Inštitut za slovenski znakovni jezik je bil v začetku leta 2014 ustanovljen kot Center za slovenski znakovni jezik in nato reorganiziran v Inštitut za slovenski znakovni jezik, v katerega so vključeni naslednji oddelki:

- Šola slovenskega znakovnega jezika
- Raziskovalni center za razvoj slovenskega znakovnega jezika
- Slovarji znakovnega jezika
- Izobraževalni center za slovenski znakovni jezik
- Certificiranje slovenskega znakovnega jezika
- Strokovna in didaktična gradiva v slovenskem znakovnem jeziku

V Sloveniji:

Zveza društev gluhih in naglušnih (ZDGNS) – od leta 1931

- 13 društev po vsej Sloveniji
- Program znakovnega jezika

Nacionalno združenje tolmačev slovenskega znakovnega jezika (ZZTSZJ) – od leta 2001

- 65 slovenskih tolmačev (naglušnih in gluhih)

Inštitut za slovenski znakovni jezik – od leta 2014

Hiša znakovnega jezika – od leta 2022

- Zgodovinski muzej
- Izobraževalni center

Zanimivosti o slovenskem znakovnem jeziku

- Zakon o uporabi slovenskega znakovnega jezika (od leta 2002)
- Klicni center za gluhe 24/7 (od leta 2009)
- Državni dan slovenskega znakovnega jezika: 14. november (od leta 2014)
- Slovenski znakovni jezik v Registru nesnovne kulturne dediščine (od leta 2017)
- Slovenski znakovni jezik v ustavi RS (od leta 2021)
- Magistrski program SL Tolmačenje, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani (od leta 2022)

SPLETNA TV

Drenikova 24, 1000 Ljubljana

(01) 500 15 23

spletna.tv@zveza-zgns.si

Facebook/spletnaTV

Youtube/spletnaTV

Livestream/spletnaTV

Skupaj v hribe

Pohodi »Skupaj v hribe« ne spodbujajo le telesne dejavnosti, ampak tudi solidarnost, medgeneracijsko sodelovanje in prostovoljstvo. Močno je poudarjeno tudi ohranjanje narave, kar daje celotnemu projektu posebno vrednost. Pohodi so zasnovani tako, da so dostopni vsem, tudi ljudem z različnimi invalidnostmi. Udeleženci imajo priložnost spoznati nove prijatelje, sodelovati v zanimivih dejavnostih in seveda uživati v naravnih lepotah, ki jih ponujajo slovenski hribi.

Vključevalni pohodi »Skupaj v hribe« so namenjeni spodbujanju dejavnega življenjskega sloga med InPlaninci, ljudmi z različnimi invalidnostmi. Ti pohodi niso le priložnost za telesno dejavnost, ampak tudi za krepitev solidarnosti, medgeneracijskega sodelovanja in

prostovoljstva. Povezujejo invalidske in humanitarne organizacije ter spodbujajo skrb za naravo.

Pohodi so zasnovani tako, da so dostopni vsem, tudi ljudem z različnimi invalidnostmi. Udeleženci imajo priložnost spoznati nove prijatelje, sodelovati v zanimivih dejavnostih in uživati v naravnih lepotah, ki jih ponujajo slovenski hribi.

Namestnica vodje odbora InPlaninec Marjeta Čič je napovedala, da v letošnjem letu pripravljajo 55 vključevalnih pohodov, od katerih je 16 primernih tudi za ljudi na invalidskih vozičkih. Aleš Peperko pa je povedal, da InPlaninec organizira tudi različne pohode za osebe z okvaro sluha.

Reportaže, zgodbe, intervjuji

»To pomeni, da vabimo vse gluhe in naglušne, da se nam pridružijo, da gremo skupaj v hribe, da se sprostijo tako mentalno kot telesno. Veliko gluhih je samo doma in v tem projektu jih vabimo, da se nam pridružijo in gremo skupaj v naravo in gore. Kdaj in na katere vrhove se bomo povzpeljali, najdete na spletni strani

<https://inplaninec.pzs.si/> in tudi na Facebookovi strani InPlaninci z okvaro sluha. Lahko se nam pridružite tudi samo pri osvajanju vrhov, ki so v vaši bližini, ali pa še na kakšnem dlje. Organiziran je tudi brezplačni avtobusni prevoz in velikokrat je zbirno mesto v Ljubljani. Vabljeni vsi!«

Pomembno vlogo pri organizaciji in izvedbi teh pohodov imajo prostovoljci. Zaradi njihove predanosti in energije so pohodi dostopni vsem udeležencem, ne glede na njihove fizične omejitve. Pomagajo pri logistiki, udeležence spremljajo na poti, jim zagotavljajo podporo in poskrbijo, da se vsi počutijo varne in vključene. Brez njih bi bilo takšne dogodke skoraj nemogoče izpeljati. Vključevalni pohodi »Skupaj v hribe« dokazujejo, da narava, solidarnost in povezovalna zavest lahko združujejo ljudi in premikajo meje. Vsak korak na teh poteh je korak proti bolj vključujoči in povezani družbi.

Koper, 31.07.2024

VABILO

na

Likovno kolonijo gluhih in naglušnih
ki bo potekala od 27.09.-29.09.2024 v Izoli

Program:

Petek, 27.09.2024:

- od 13. – 15. ure prihod udeležencev in nastanitev
- ob 16. uri ogled mesta in zanimivih slikarskih točk
- ob 19. uri večerja

Sobota, 28.09.2024

- ob 8. uri zajtrk
- likovno ustvarjanje
- ob 19. uri večerja

Nedelja, 29.09.2024

- ob 8. uri zajtrk
- likovno ustvarjanje
- ob 17. uri kosilo in odhod

Udeleženci bodo nastanjeni v Hotelu Marina v Izoli (Veliki trg 11, 6310 Izola).

Likovno kolonijo bo vodila diplomantka Likovne akademije Lepih Umetnosti v Benetkah, ga. Nika Korsič. Udeleženci s seboj prinesejo svoj osebni likovni pribor.

Vsak udeleženec podari eno ustvarjalno delo Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije.

Likovna dela se uvrstijo na razstavo, ki bo v novembru ob Dnevu slovenskega znakovnega jezika, v Galeriji Alga v Izoli (Trg Etbina Kristana 9, 6310 Izola).

Prijave sprejemamo do vključno petka, 13.09.2024 po e-pošti: drustvo.gluhih-naglusnih@telemach.net ali na naslov društva. Pristrčno vabljeni!

Nika Korsič
vodja likovne kolonije

Darja Mujkanović
predsednica društva

Iris Breganski osvojila srebrno kolajno

Šport

Od 18. do 23. julija je v Tajpeju na Tajvanu potekalo peto svetovno prvenstvo gluhih v atletiki. Slovenijo so zastopali 23-letna Iris Breganski in 29-letni Tadej Enci ter 15-letna Isabela Mord v mladinski konkurenci.

Iris je s 4405 točkami najprej dosegla srebrno kolajno v mnogoboju, v katerem je prvo mesto zasedla Ukrajinka Katerina Potapenko

s 4743 točkami. Iris je izboljšala tudi svoja osebna rekorda v metu kopja in skoku v daljino, nato pa zasedla še 5. mesto v skoku v višino, kjer je preskočila 167 centimetrov.

Tadej Enci je v teku na 400 metrov z ovirami prišel v finale in s časom 57,75 prav tako zasedel končno peto mesto. Zmagal je Ekvadorc Emerson Alejandro Chala (52,85), srebro je osvojil Američan Jarvis Jermaine Anderson (52,97), bron pa Finec Santeri Tanner (56,66).

V teku na 400 metrov je Tadej Enci zasedel 7. mesto in s časom 48,72 izboljšal svoj osebni rekord. Najhitrejši je bil Američan Eric Demarco Gregory s časom 46,78, kar je tudi nov rekord svetovnih prvenstev. Drugi je bil Maki Jamada iz Japonske, tretji pa Oskar Mariusz Gołębiowski iz Poljske. Pri ženskah je zmagala Solomija Kuprič iz Ukrajine, druga je bila Kristina Kinjaikina, prav tako iz Ukrajine. Tret-

Šport

je mesto je osvojila Alena Cjarencjeva iz skupine nevtralnih gluhih športnikov.

Isabela Mord se je v mladinskem delu prvenstva uvrstila v finale v teku na 100 metrov in osvojila odlično peto mesto, v teku na dvesto metrov pa je končala kot deseta. Priznana slovenska gluha atletinja Leja Glojnarič na tem svetovnem prvenstvu zaradi poškodbe ni sodelovala. Vsem iskreno čestitamo in jim želimo čim več uspehov.

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na voljo tudi kot brezplačna mobilna aplikacija.

✓ Iskalnik

Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah.

✓ Govor

Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora.

✓ Kategorije

Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljicah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih.

✓ Kviz

Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika.

✓ QR

Čitalec QR-kod za ogled videoposnetkov SZJ.

✓ Gluhoslepi

Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe.

